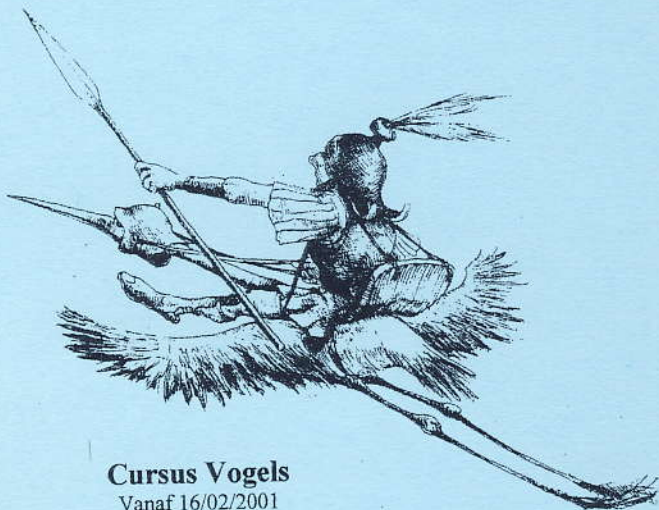

't Bieteutje

Driemaandelijks tijdschrift van
NATUURWERK GROEP MARKVALLEI
Jaargang 20 nr. 1 : jan. - febr. - maart 2001

Brosens Jaak
Kerkstraat 48
2328 Meerle

Cursus Vogels
Vanaf 16/02/2001

Afgiftekantoor : 2320 Hoogstraten
V.U. : Wim Verschraegen, Heilig Bloedstraat 6, 2320 Hoogstraten

Colofon

't Bieteutje is het kwartaalblad van **NATUURWERKGROEP MARKVALLEI**
Deze werkgroep vormt de koepel van de volgende verenigingen :

* NATUURRESERVATEN VZW	afdeling RIJKEVORSEL-HOOGSTRATEN
* WIELEWAAL VZW	afdeling MARKVALLEI
* J.N.M. VZW	afdeling MARKVALLEI
* V.M.P.A. VZW	afdeling HOOGSTRATEN
* V.M.P.A. VZW	afdeling 'DE KLAMPER' RIJKEVORSEL
* V.E.L.T. VZW	afdeling NOORDERKEMPEN

Contactpersonen :

J.N.M. VZW afdeling Markvallei

Ingrid Brosens
Heilig Bloedstraat 6
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.47.75 (☎ 0497/28.18.66)

Natuurwerkgroep Markvallei

Jef Leestmans
Moerstraat 27
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.60.14 (☎ 075/69.53.53)

V.M.P.A. VZW afdeling Hoogstraten

Ria Boeren
Lage Rooy 23 h
2328 Meerle
☎ 03/315.40.53

Natuurreservaten VZW afdeling Rijkervorsel-Hoogstraten

Drej Oomen
Klein Eyssel 29 a
2328 Meerle
☎ 03/315.02.45

V.M.P.A. VZW afdeling 'De Klamper' Rijkervorsel

Jos Vanneylen
Kievitsheide 54
2310 Rijkervorsel
☎ 03/312.14.76

Wielewaal VZW afdeling Markvallei

Jack Govaerts
Donckstraat 12
2321 Meer
☎ 03/315.71.85

V.E.L.T. VZW Noorderkempen

Jan Horsten
Grote Plaats 33
2323 Wortel
☎ 03/314.22.55

Leden van V.M.P.A., V.E.L.T. en van andere Natuurreservaten-, Wielewaal- of JNM-afdelingen kunnen zich abonneren op 't Bieteutje door overmaking van **150 BEF** (3,72 EUR) op rekeningnummer 646-2203020-67 onv. 't Bieteutje, Minderhoutsestraat 125, 2322 Minderhout met vermelding van " 't Bieteutje 2001 ".

Reservatenfonds Markvallei : 035 - 1758415 - 40
--

Voorwoord

Beste Bieteutlezer,

We kunnen weer terugblikken op een geslaagd 2000. Zo was er het 'ridderverlijf' in het kasteel van Agimont waar vele boeiende planten en dieren werden gedetermineerd. Het JNM-kamp in Bohon viel wel wat in het water of in de modder beter gezegd. Dit zal goedge maakt worden op het spetterende buitenlandse kamp in de Brenne tijdens de zomer van 2001. Verder was er o.a. nog een geslaagde busuitstap naar de Veluwe. Op de jaarlijkse verenigingsavond (3 maart) krijg je een overzicht van onze activiteiten en uitstappen van 2000 en dit aan de hand van dia's.

Er was ook de zeer geslaagde viering van het 20-jarig bestaan van onze wieweewaalfdeling. Vele oude gezichten werden teruggezien en oude verhalen werden bovengehaald. Enkele van deze straffe verhalen kan je in dit blaadje lezen. JNM heeft haar feestjaar in 2001. Zij bestaan dan 10 jaar. Dit zal op regelmatige tijdstippen over het hele jaar worden gevierd. Ook hierover verneem je meer in deze bieteut.

Wie van folkmuziek houdt, mag zeker het optreden van Mede niet missen. Deze folkgroep uit het Turnhoutse bestaande uit allemaal natuurvrienden zullen het beste van zich geven op 19 januari in het Bolks Heike te Rijkevorsel. Alle opbrengsten zijn ten voordele van de Turnhoutse en Hoogstraatse natuur.

Verder wens ik u een zeer plezierig 2001 toe.

Wim Verschraegen

Natuurwerkgroep Markvallei wenst u prettige feestdagen en NATUURLijk de allerbeste wensen voor 2001 !!!

Verslag Paddestoelenwandeling op 8 oktober 2000

Het was een regenachtige dag. Spijtig, daardoor waren er niet veel mensen op afgekomen. Met 7 personen + onze gids Jef Melis zijn we van onze bijeenkomst 'Het kerkplein in Meerle' vertrokken naar het prachtige domein "Den Rooy". Een privégoed met loof- en naaldbomen. En waar veel loof- en naaldbomen staan, vindt men gewoonlijk veel paddestoelen. En of we er veel gezien hebben, ja ja, 60 soorten kan onze gids er op naam brengen.

Paddestoelen zijn rare wezens. Het zijn geen planten, maar ook geen dieren. Het is een afzonderlijke groep levende wezens, namelijk, het zwammenrijk. De paddestoel die wij zien, is de vrucht zoals een appel aan een boom. De echte zwam zit ondergronds of in het hout of waar de paddestoel opgroeit. Dit noemt men de zwamvlok of het mycelium. De paddestoel en zwamvlok vormen samen de zwam. Er zijn veel verschillende soorten families. Sommige hebben plaatjes, andere gaatjes, er zijn buisjeszwammen en volgens onze gids is de grootste groep de zakjeszwammen. Ook vertelde hij dat er nog altijd nieuwe soorten ontdekt worden.

Wij hebben ook een paar zeldzame soorten gezien of soorten die vroeger vaker te zien waren in onze streek, maar door omstandigheden achteruitgaan. Het gaat hier over het 'Eekhoortjesbrood', de 'Rafelige parasolzwam', de 'Giftige panteramaniet' en de 'Valse hanekam', een cantharel. Jef, onze gids, liet ons ruiken en proeven om te laten zien hoe men sommige paddestoelen alleen daardoor op naam kan brengen. Toen Guy een duivelsei vond, en onze gids het opensneed om te laten zien wat er later als paddestoel uit zal komen, was iedereen zeer verwonderd.

Toen we even verder het bos ingingen op de reuk, die verschrikkelijk stonk, vonden we nog meer duivelseieren en de paddestoel die er uit was gekomen, namelijk 'De Grote Stinkzwam'.

Nu niet denken dat alle zwammen stinken want er zijn er ook die naar fruit ruiken.

Al bij al was het ~~een~~ aangename natte wandeling waarbij we veel hebben bijgeleerd over ~~de~~ deze vreemde wereld.

Jack Govaerts

Scherpe kamrussula
Kastanjeboleet
Aardappelbovist
Smakelijke russula
Franjezwam
Oranjegeel trechtertje
Fopzwam
Zandpadvezelkop
Melksteelmycena
Radijsvaalhoed
Tweekleurig vaalhoed
Amethistzwam(Rodekoolzwam)
Panteramaniet
Zwartpurperen russula
Asgrauwe koraalzwam
Krulzoom
Parelamaniet
Eekhoortjesbrood
Grote stinkzwam(duivelsei)
Duifrussula
Rossige melkzwam
Geschupde inktzwam
Helmmycena
Geelwitte russula
Kaneelkleurige melkzwam
Dennevlamhoed
Scherpe collybia
Gewone zwavelkop
Geelbruinmosklokje
(Pudeminellia?)

Gewone hertezwam
Gele knolamaniet
Braakrussula
Zwartgroene melkzwam
Koningsmantel
Vliegenzwam
Parelstuifzwam
Eikebloedzwam
Dennekleefsteelmycena
Dennenmoorder
Gewoon elfenbankje
Roestvlekkenzwam
Paarse knoopzwam
Pijpenstrootjemoederkoren
Meniezwammetje
Glimmerinktwam
(Een franjehoed?)
Valse hanekam
Oranje druppelzwam
Gele korstzwam
Rafelige parasolzwam
(Een trechterzwam?)
Witoorzwammetje
Levermelkzwam
Papilrussula
Paardehaartaailing
Grijzegaatjes zwam
Doolhofzwam
Gazonvlekplaat
Roodporiehoutzwam

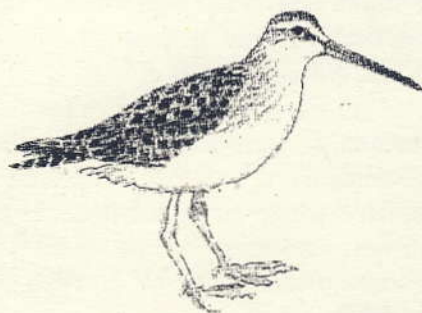
Slechtvalk	21/8, 15/9, 12-17-26-29/10: telkens - 1 ex.
Smelleken	2/10 - 1 ex.; 22/10 - 2 ex.; 27/10 - 1 ex.; 2/11 - 1 ex.; 3/11 - 1 ex.
Sperwer	22/10 - 17 ex.; 4/11 - 18 ex.
Spreeuw	20/10 - 2042 ex.; 22/10 - 3882 ex.; 4/11 - 2567 ex.
Veldleeuwerik	16/10 - 1470 ex.; 17/10 - 1708 ex.; 18/10 - 1037 ex.; 2/11 - 1029 ex.
Velduil	18/10 - 1 ex.
Vink	12/10 - 2613 ex.; 13/10 - 4988 ex.; 18/10 - 2607 ex.; 29/10 - 2953 ex.; 1/11 - 2492 ex.; 2/11 - 2093 ex.; 4/11 - 2339 ex.
Waterpieper	18/9 - 1 ex.
Witgatje	21/8 - 1 ex.
Zilverplevier	17/9 - 1 ex.

TOPSOORTEN:

Vink	3180	Kievit	4463
Spreeuw	1918	Aalscholver	2725
Veldleeuwerik	1320	Kramsvogel	1563
Koperwiek	1285	Boerenzwaluw	1160
Houtduif	1172	Zanglijster	1027
Graspieper	9813	Kneu:	1026

TOPDAGEN:

29/10: 12998	18/10: 6077
13/10: 10107	21/10: 5817
4/11: 9422	2/11: 5546
22/10: 6708	5/11: 5364
20/10: 6391	23/10: 4885
17/10: 6276	12/10: 4773

Grote grijze snip

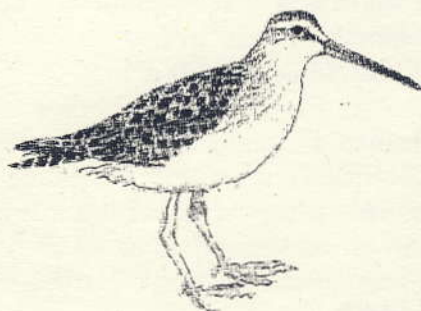
Slechtvalk	21/8, 15/9, 12-17-26-29/10: telkens - 1 ex.
Smelleken	2/10 - 1 ex.; 22/10 - 2 ex.; 27/10 - 1 ex.; 2/11 - 1 ex.; 3/11 - 1 ex.
Sperwer	22/10 - 17 ex.; 4/11 - 18 ex.
Spreeuw	20/10 - 2042 ex.; 22/10 - 3882 ex.; 4/11 - 2567 ex.
Veldleeuwerik	16/10 - 1470 ex.; 17/10 - 1708 ex.; 18/10 - 1037 ex.; 2/11 - 1029 ex.
Velduil	18/10 - 1 ex.
Vink	12/10 - 2613 ex.; 13/10 - 4988 ex.; 18/10 - 2607 ex.; 29/10 - 2953 ex.; 1/11 - 2492 ex.; 2/11 - 2093 ex.; 4/11 - 2339 ex.
Waterpieper	18/9 - 1 ex.
Witgatje	21/8 - 1 ex.
Zilverplevier	17/9 - 1 ex.

TOPSOORTEN:

Vink	3180	Kievit	4463
Spreeuw	1918	Aalscholver	2725
Veldleeuwerik	1320	Kramsvogel	1563
Koperwiek	1285	Boerenzwaluw	1160
Houtduif	1172	Zanglijster	1027
Graspieper	9813	Kneu:	1026

TOPDAGEN:

29/10: 12998	18/10: 6077
13/10: 10107	21/10: 5817
4/11: 9422	2/11: 5546
22/10: 6708	5/11: 5364
20/10: 6391	23/10: 4885
17/10: 6276	12/10: 4773

Grote grijze snip

In de beginjaren van de Wielewaal afdeling Markvallei was het niet zo van zelfsprekend om de natuur in te gaan. Onderstaande verhalen bevestigen dit.

Platte band 1

Paddestoelentijd.

Dit leek een goede periode om de natuur eens in te trekken. Paddestoelen zijn nogal populair, waarom dan eens geen paddestoelenwandeling maken en zo een breder publiek proberen aan te trekken. Inderdaad een goed idee van het toenmalig bestuur. De locatie was vlug gekozen, de Kromme Hoek leek zeer geschikt. De eigenaar werd verwittigd en het weer was goed.

Het was inderdaad een prachtige wandeling. Er werd veel gezien en er waren nogal wat deelnemers, zelfs enkele nieuwkomers. Het geluk van het bestuur kon niet op wanneer ze terug bij de wagens kwamen.

Alhoewel, deze leken allen merkwaardig naar één kant door te hangen. Dichterbij zagen ze dat van alle wagens één band was doorgestoken. Gelukkig slechts één band per wagen maar toch.

Na het nodige gevloek en de nodige herstellingen kon iedereen vertrekken. Maar het bestuur was razend. Dit konden ze niet laten gebeuren. Eindelijk kwamen er meer geïnteresseerden naar een wandeling en dan dit. Wie kon dit gedaan hebben. Er waren zeer sterke vermoedens naar de jachtwachter die liever fazanten zag neer geknald worden in zijn domein dan dat er wandelaars kwamen. Maar een bewijs was er niet.

Toch moest er iets gebeuren. Er werd een valstrik beraamd. De veldpolitie van Nederland werd gecontacteerd want het gebied lag juist over de grens en Leo en Leo (*1) zouden trachten de bandensteker te klissen.

Een nieuwe wandeling werd aangekondigd en op de bewuste avond werd er met enkele wagens naar de bewuste plaats gereden. Maar in één wagen bleven Leo en Leo verdekt liggen.

Al vlug was iedereen wel voor een wandelingetje te vinden, als het café toch dicht was. Maar waar naar toe?

We stonden daar te overleggen terwijl in de verte de vuurtoren stond te zwaaien en ons scheen toe te roepen "kom, kom". "Naar de vuurtoren?" vroeg Carl. "Is dat niet wat ver?" vroeg iemand. "Nee, dat kan niet." zei Carl opnieuw "kijk maar eens hoe straf hij in de ogen schijnt".

Dus gingen we op weg. En terwijl die verduivelde vuurtoren maar stond te zwaaien van kom, kom, hadden wij de indruk dat hij steeds verder weg ging. Verdorie dat bleef maar duren en bovendien draaide het pad weg van de vuurtoren. Om wat vlugger bij de vuurtoren te komen besloten we door de duinen en de velden te gaan. Alhoewel het al laat was wilden we de vuurtoren nu zeker bereiken.

Boven op duin zagen we één van de mooiste taferelen die ik ooit in de natuur gezien heb. De volle maan weerspiegelde in een achtergebleven plas in de Slufter zodat we de groep fluitende Smienten die op de plas zat, dubbel konden zien. Gewoon prachtig.

Een beetje verder, de eerste pech. Lu en ik gingen voorop toen we bij een gracht kwamen. "Stop" riep ik, maar te laat den Lu zat al met één been in de sloot. 50 meter verder had hij opnieuw pech. We moesten over een prikkeldraad en terwijl de Lu er juist met zijn één nat been over was, duwde iemand een paal verder de draad naar beneden. En je weet hoe dat gaat, als op één plaats de draad naar beneden gaat, dan gaat hij een paal verder omhoog. Gelukkig voor Lu was het maar een "schampschot".

Toch bereikten we de vuurtoren, maar nu besloten we om langs het strand terug te gaan. Dat moest korter zijn. De Lu gaf nog eens staaltje strandtheater weg door boven op een strandpaal een speech weg te geven over zijn nonkel Charel.

Toen we bijna aan de doorsteek van de Slufter kwamen, wisten we dat we bijna aan de kampeerboerderij moesten zijn. Een laatste duinenrij over, en ja daar zagen we een paar honderd meter verder de boerderij liggen. Maar tot onze verbazing stonden we voor een glinsterende 1,5 meter brede gracht. Niemand kon herinneren dat er hier een gracht lag, maar we zagen hem toch voor onze neus. Over de gracht springen was onmogelijk omdat een prikkeldraad juist op de oever van de gracht gespannen was. En hij

Stilaan kregen ze al overal krampen en nog steeds niemand te bespeuren. Tot.... Ja dat was wel degelijk geritsel. En het kwam dichterbij en dichterbij.

"Dat is 'm" zei Leo tegen Leo. "Ik denk het ook" fluisterde Leo, "maar laten we efkens wachten tot hij nog dichterbij is. Hij mag niet ontsnappen". En ja het geluid kwam dichterbij. Het leek uit de gracht te komen.

"NU" schreeuwde Leo en ze sprongen uit de wagen in de gracht en overmeesterde

een schaap dat per ongeluk in de gracht was beland en er niet meer uit kon.

Een tweede poging werd niet meer ondernomen. De vermoedens zijn er maar de dader loopt nog altijd ongestraft rond.

(1) Leo Vleugels en Leo Van de Heuvel of omgekeerd

Den Vuurtoren

Nacht in Texel.

Zoals gewoonlijk was het weer een geslaagde dag geweest, veel gezien, goed gegeten en gedronken en veel gelachen. Juist voordat we naar bed wilden gaan zei ik: "Ik wil nog wel eens een frisse neus gaan halen."

"Ik ga mee" zie iemand, "ik ook" zei een ander en vijf minuten later stonden we met een tiental personen buiten.

Ik ging tot boven op het duin waar je de Slufter (1) kon overzien en snoof de frisse lentelucht op.

"Gaan we niet naar het café" vroeg Carl, die blijkbaar mijn frisse neus halen anders interpreteerde. "Neen" zei ik "bovendien dat zal niet gaan want het café is gesloten". Teleurgesteld keek een deel van de groep naar het gesloten café beneden aan het duin. "Wat gaan we dan doen?" vroeg Ilse of was het haar vriendin, ik weet het niet meer goed.

"Eigenlijk wou ik enkel een frissen neus halen, maar misschien heeft iemand zin in een kleine wandeling" zei ik. "Wat? Een wandeling? Ik sta hier in mijn pyjamabroek" zei de Lu. Inderdaad indien het geen pyjamabroek was, dan leek het er toch verrekt hard op.

was te breed om er zonder aanloop over te springen. Dus kropen we door de duindoorn vooruit. Geen gemakkelijk karwei, zeker niet in het donker, al was het dan volle maan.

Na een poosje stond iedereen van kop tot teen vol met schrammen. "Ik ga toch eens proberen om die gracht over te steken," zei Carl. Alhoewel wij hem dat ten eerste afraadden omdat die gracht veel dieper moest zijn dan zijn laarzen, probeerde Carl toch. "Hé wat is dat" riep Carl. In plaats van in het water te verdwijnen, liep hij gewoon over de gracht heen. Het was verdorie het fietspad die door de maan verlicht werd als een glinsterend lint.

Ik geloof niet dat wij ooit harder gelachen hebben dan toen.

(1) Slufter = een soort zwin, doorbraak van de zee door de duinen

Platte Band 2

We waren weer op weg naar Texel met een minibus en enkele wagens. Dit jaar hadden we geluk. We vonden een goedkope verhuurder. Het busje was wel wat ouder, maar dat had ook zij charmes. De tijd voor de laatste veerboot was wel wat krap en werd nog wat krappere door de files.

Ter hoogte van Schiphol begon het busje plotsklaps te slingeren, jawel een klappand. Vlug stoppen op de smalle, typisch Hollandse, pechstrook en trachten de band te verwisselen. Verdorie waar zat die nu. Toch niet onder al die bagage zeker. Vlug werd alles uitgeladen, maar geen reservewiel. Waar kon dat ding toch zitten. Natuurlijk niet vanachter maar voor bij de motor. Hoe verzinnen ze het.

OK, het reservewiel hebben we, maar waar is de krik. Het hele busje afgezocht en dan maar een krik van één van de andere wagens gebruiken.

Ondertussen de tijd in het oog houden want we moeten die laatste overzetboot halen. Het verwisselen ging gelukkig snel en het inladen van de wagen ook. Dus iedereen vlug in het busje en met een zwaai de schuifdeur dichtklappen. Dat was toch de bedoeling maar of ze hebben bij de Wielewaal te veel kracht of de deur was te goed gesmeerd of het busje was iets te versleten. In ieder geval de deur schoof er gewoon uit. Wat wil je ook van een schuifdeur.

Met vereende krachten werd de deur er terug in geplaatst, alhoewel iedereen wel zenuwachtig werd door de verloren tijd. Dus iedereen terug in het busje. De deur iets voorzichtiger dichtgeklapt en Bart V.D., de co-chauffeur, kon zich triomfantelijk omdraaien met de gevleugelde woorden, "Wat was me dat" en tegelijkertijd zwaaide hij met zij arm, tegen de achteruitkijkspiegel die dan ook met een sierlijke boog vanachter in het busje belande. Dat was het sein om de zenuwen te ontladen. Iedereen viel omver van het lachen en zo verloren we nog 5 kostbare minuten.

De veerboot werd op het nippertje gehaald. Maar het strafste was toch dat de verhuurder van de busjes ons een nieuwe band wou laten betalen. Ik zal best niet herhalen wat ik daarop gezegd heb.

Jaak the knife.

Texel is een mooi eiland maar we besloten om toch maar eens een ander natuurgebied te bezoeken. Het werd Flevoland en we zouden in de Jeugdherberg slapen.

Zoals gewoonlijk verliep het weekend zonder problemen tot we in de namiddag een tochtje met de wagen wilden maken naar de andere kant van de Flevopolders en Leo de koffer van zijn wagen dichtklapte en ontdekte dat de sleutels er nog op staken. Op alle mogelijke manieren werd er geprobeerd om de koffer te openen. Maar ja, Leo had een wagen van een Zweeds merk en die waren bekend om hun stevigheid. Op de duur besloten we maar om een boor te zoeken en het slot er uit te boren toen Jaak zei "laat mij eens proberen. Op den TV doen ze dat gewoonlijk zo". Triomfantelijk haalde hij zijn zakmesje boven en ging er mee naar de wagen. Hij stak het zakmesje in het slot en, voilà de koffer was open.

Sindsdien is er toch een twijfel gerezen over de veiligheid van dat Zweeds merk. Terwijl iedereen nu met een zakmes rond loopt.

Jef Leestmans

Met vereende krachten werd de deur er terug in geplaatst, alhoewel iedereen wel zenuwachtig werd door de verloren tijd. Dus iedereen terug in het busje. De deur iets voorzichtiger dichtgeklapt en Bart V.D., de co-chauffeur, kon zich triomfantelijk omdraaien met de gevleugelde woorden, "Wat was me dat" en tegelijkertijd zwaaide hij met zij arm, tegen de achteruitkijkspiegel die dan ook met een sierlijke boog vanachter in het busje belande. Dat was het sein om de zenuwen te ontladen. Iedereen viel omver van het lachen en zo verloren we nog 5 kostbare minuten.

De veerboot werd op het nippertje gehaald. Maar het strafste was toch dat de verhuurder van de busjes ons een nieuwe band wou laten betalen. Ik zal best niet herhalen wat ik daarop gezegd heb.

Jaak the knife.

Texel is een mooi eiland maar we besloten om toch maar eens een ander natuurgebied te bezoeken. Het werd Flevoland en we zouden in de Jeugdherberg slapen.

Zoals gewoonlijk verliep het weekend zonder problemen tot we in de namiddag een tochtje met de wagen wilden maken naar de andere kant van de Flevopolders en Leo de koffer van zijn wagen dichtklapte en ontdekte dat de sleutels er nog op staken. Op alle mogelijke manieren werd er geprobeerd om de koffer te openen. Maar ja, Leo had een wagen van een Zweeds merk en die waren bekend om hun stevigheid. Op de duur besloten we maar om een boor te zoeken en het slot er uit te boren toen Jaak zei "laat mij eens proberen. Op den TV doen ze dat gewoonlijk zo". Triomfantelijk haalde hij zijn zakmesje boven en ging er mee naar de wagen. Hij stak het zakmesje in het slot en, voilà de koffer was open.

Sindsdien is er toch een twijfel gerezen over de veiligheid van dat Zweeds merk. Terwijl iedereen nu met een zakmes rond loopt.

Jef Leestmans

Natuurreservaten Rijkevorsel –
Hoogstraten presenteert:

MEDE

(folk van de bovenste plank)

19 januari 2001
Taverne Bolks Heike

Deuren: 20.00u
Muziek: 21.00u

Inkom 150 BEF – Kaarten 120 BEF

HAAST U! HAAST U! HAAST U! HAAST U!

De laatste inschrijvingsseconden voor het JNM-kamp in La Brenne tellen af. Wil je nog mee en heb je nog niet officieel ingeschreven bij Ingrid Brosens, of twijfel je of je inschrijving helemaal in orde is, laat het zo snel mogelijk weten!

Bij: Ingrid (03/314.47.75 of ingridwim@hotmail.com)

en versiert met koekenmannetjes en koekendiertjes. De kerstpiek die we allen kennen stelt eigenlijk de speer van Wotan of Odin (Gugnrir) voor. De boom zelf is het symbool van de Germaanse levensboom, de es Ygdrasill, de dingen die we eraan hangen zijn afkomstig uit symbolische offers aan de goden, naar het model van de Uppsala (in Zweden) offers waar dieren en mensen werden opgehangen als offer aan de goden. (Laat duidelijk zijn dat de geofferde mensen zich ofwel vrijwillig lieten offeren, ofwel zware misdadigers waren →dit lijkt barbaars maar een elektrische stoel is dat ook.)

De kerstman is eigenlijk niemand minder dan Balder (sommigen beweren dat het Heimdall was) die in een wagen getrokken door een rendier of hert van huis naar huis gaat om geschenken achter te laten. Deze geschenken werden achtergelaten in , jawel, een sok. Sommige mensen kregen mooie geschenken terwijl de sok van anderen gevuld was met houtskool uit de schouw.

Dan is er nog het avondzotten, ook dit is een oud Germaans gebruik, beter gekend als de «Joelbokken», oorspronkelijk waren deze kinderen verkleed in berserkers (de meest woeste krijgslieden onder de Germanen) gekleed in dierenhuiden.

Zo, dat was wat ik wilde zeggen. Ik hoop dat ik met deze tekst een basis heb gegeven over het Joelfeest en tevens hoop ik dat jullie nu weten wat kerstmis eigenlijk inhoud en is. PRETTIGE JOELFEESTEN.

Bart Hoeymans

(Voor meer informatie mag je mij altijd contacteren.)

Bibliografie :

*KVASIR (nummer 1-jaargang2) :Joel-een Germaans feest
De acht jaarfeesten (Joke & Ko Lankester)*

Als nieuwe natuurhistorische secretaressen hebben we gekozen om de das te bespreken in deze bieteut.

Er zijn maar weinig zoogdieren in Midden-Europa die we denken zo goed te kennen als de das. Ondanks zijn naambekendheid is weinig van zijn leefwijze bekend, omdat de das een groot deel van de dag onder de grond zit. Dassen wonen in verschillende leefomgevingen, zoals bossen, struikgewas, moerassen, velden en oeverwallen. Karakteristiek is hun zwart-wit gestreepte kop, hun brede, stevige lijf en korte poten. Ze leven in ondergrondse holen die vaak al door meerdere dassen-generaties bewoond worden.

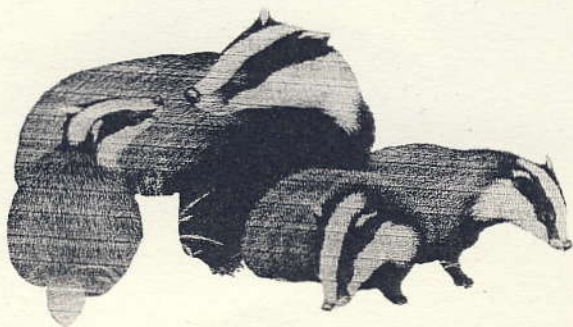
Dassen zijn gezelschapsdieren. Zij leven samen in familiegroepen. De grote van de groep is afhankelijk van het aanwezige voedselaanbod in hun woongebied. Soms bevinden zich in een zelfde gebied meer groepen tegelijk. Iedere gemeenschap bewoont een ondergrondse burcht. De groep wordt aangevoerd door een dominant mannetje dat alle vreemde dassen die de burcht te dicht naderen verdrijft. De leden van de groep hebben elkaar gemerkt met een stof uit hun geurklier. Op zoek naar voedsel leggen dassen soms grote afstanden af en gebruiken hierbij dezelfde paden. Als er een overvloed van voedsel aanwezig is, reikt hun territorium nauwelijks verder dan 2 km rond de burcht. In de paartijd leggen mannetjes grote afstanden af om een vrouwtje te zoeken.

Bij dassen strekt de paartijd zich over een groot aantal maanden uit, van februari tot oktober. Het hoogtepunt valt in augustus, en dan vindt ook meestal de bevruchting plaats. De bevruchte eitjes nestelen zich meestal in december in de baarmoeder in, zodat de jongen in de daarop volgende maand februari geboren kunnen worden. Gewoonlijk komen 1 tot 4 jongen in de burcht onder de grond in een speciale kraamkamer ter wereld. Daar verblijven ze de eerste 8 weken en worden door hun moeder gezoogd. Hoewel ze daarna al met hun moeder buiten de burcht op zoek gaan naar voedsel, worden ze pas na 4 maanden gespeend.

De das eet bijna alles, kleine zoogdieren tot konijnen, veenmollen, en ratten (vooral de jongen) tot insecten, naaktslakken en kikkers. Verscheidene wortels, planten en vruchten maken zijn spijskaart compleet. De das is dus een echte alleseter. Hoewel een das een krachtig dier is, vindt hij regenwormen toch zijn lievelingskostje. In milde, vochtige herfstnachten is de das soms wel 10 uren onderweg, op zoek naar regenwormen. Om op jacht te gaan, verlaat de das dus meestal zijn burcht in de avondschemering. Hij kan niet zo goed zien en verlaat zich daarom bij het zoeken naar voedsel op zijn scherpe reukzin en zijn goed gehoor.

Alleen de mens vormt een bedreiging voor de das. Het dier, wiens haar nog wel voor scheerkwasten en penselen wordt gebruikt, is door de mens ook voor zijn pels vervolgd, in klemmen gevangen en gebruikt voor de afschuwelijke klopjachten met jachthonden. In veel streken van Engeland worden bij de vossenjacht de ingangen van dassenburchten afgesloten, om te voorkomen dat de vos hierin kan wegvluchten. De dassen weten de ingangen wel weer open te maken, maar toch bestaat er een groot meningsverschil tussen de aanhangers van de jacht en van de dierenbescherming, of het afsluiten van de gangen wel of niet een nadelige invloed heeft op de verluchting van de burcht en de eettijden van de dassen. In Midden-Europa speelt de dassenjacht geen grote rol. Hier is het wegverkeer de voornaamste doodsoorzaak.

Het gemakkelijkst zijn dassen 's zomers te zien, als ze juist voor zonsondergang al uit hun burcht te voorschijn komen. Let goed op duidelijke wissels, pootafdrukken en kort geleden opgeworpen aarde bij de ingang van de burcht, en indien mogelijk in de onderste takken van een boom boven de ingang. Met enig geluk is er weldra een snuit te zien die de das naar buiten steekt om lucht van enig gevaar te krijgen. Lijkt de kust veilig dan komt de das naar buiten.

Wist-je-datjes :

- Men schat dat ongeveer een kwart van de dassen sterft voor ze de burcht voor het eerst verlaten, en dat slechts een derde de eerste drie jaren overleeft.
- Een das brengt schoon nestmateriaal, geklemd tussen voorpoten en kin, achteruit lopend het leger in.
- Soms worden de burchten samen met konijnen bewoond, en dikwijls ook met vossen.
- De kaken van de das zijn buitengewoon sterk en zo gebouwd, dat ze niet van elkaar getrokken kunnen worden zonder de schedel daarbij te breken.
- Littekens boven de staart wijzen op gevechten tussen de dassen die nog niet zo lang geleden hebben plaatsgevonden, en die gestreden werden om de onderlinge rangorde vast te stellen.
- Er zijn dassenburchten bekend, waarin wel 15 dassen samenleefden.
- De das heeft een sterke, buigzame snuit, waarmee hij in de aarde kan woelen.
- De lengte van kop tot staart bedraagt ongeveer 85 cm. Hij heeft een schouderhoogte van ongeveer 30 cm. Het mannetje weegt gemiddeld 10 tot 18 kg en het vrouwtje 7 tot 14 kg.
- Hij wordt gemiddeld 15 jaar oud.
- Wereldwijd kennen we nu 8 soorten.
- Zijn enige natuurlijke vijanden zijn de wolf en de lynx.

*Leen Segers
Loes Verbraeken*

Op vrijdag 19 januari organiseert de plaatselijke afdeling van Natuurrerservaten vzw een folkoptreden in het Bolks Heike in Rijkevorsel. Het is de bedoeling om er in de eerste plaats een gezellige avond van te maken. De muzikanten van 'MEDE' zetten in ieder geval hun beste beentje voor.

De Turnhoutse groep Mede is in het folkwereldje geen onbekende meer. Ze timmeren al jaren aan de spreekwoordelijke weg. Ze schitterden onder andere al op het bekende Na Fir Bolg-festival en hebben sinds hun ontstaan menig publiek de dansstuipen bezorgd. Heel bijzonder is ook het feit dat een aantal groepsleden hun instrumentarium zelf maken. Het publiek krijgt op vrijdag 19 januari een breed gamma aan folkmuziekstijlen te horen. Het optreden begint om 20.30 uur.

Dat de groep Mede optreedt is niet toevallig. De groepsleden zijn stuk voor stuk natuurliefhebbers. De gage voor hun optredens schenken ze integraal aan het Turnhoutse reservatenfonds. De eventuele opbrengst van het optreden in het Bolks Heike is bedoeld als ondersteuning van de werking van de Hoogstraatse natuurverenigingen.

Dat het Bolks Heike werd uitgekozen voor het organiseren van het optreden is ook niet toevallig. De uitbaters van het café, gelegen tussen Wortel en Rijkevorsel, steken hun voorliefde voor Ierland niet onder stoelen of banken. Ierland is heel belangrijk op het vlak van folkmuziek en ook die muziek weten de klanten van café 't Bolks Heike te appreciëren.

De Ierse folkcultuur viert vrijdag 19 januari alvast hoogtij. Iedereen is van harte welkom. De inkom bedraagt 150 frank of 120 frank in voorverkoop.

Drej Oomen

Info: 03/3150245 – drej.oomen@pi.be

Vierde ontmoetingsdag ANKONA

De Antwerpse Koepel voor Natuurstudie (ANKONA) organiseert voor de vierde maal haar jaarlijkse ontmoetingsdag. Meer bepaald op zaterdag 10 Februari 2001 is iedereen van harte welkom in het provinciehuis van Antwerpen, K. Elisabethlei 22, 2018 Antwerpen. De voormiddag wordt geopend met een reeks korte mededelingen, waarna vier themagroepen een eigen programma verzorgen.

De namiddag wordt ingevuld met een aantal voordrachten.

Op het middagprogramma vinden we ondermeer:

- * Een glimp op glimwormen - Raphaël De Cock
- * De gladde slang in Kalmthout - Frank Valckenborgh & Rudi Willockx
- * Rode Lijst van macrofungi van Vlaanderen - Ruben Walley
- * De visfauna van de Antwerpse beken en rivieren ; het verleden, het heden en de toekomstperspectieven - Rudi Yseboodt
- * Broedvogelonderzoek in de Voorkempen
- * Vrijwilligers en natuurstudie: een kijk op de toekomst ter gelegenheid van het internationale jaar van de vrijwilliger

Gedurende de ganse dag zijn info- en boekenstands van diversenatuurverenigingen te bezoeken.

Men is verplicht vooraf in te schrijven. Voor informatie en inschrijving kan u terecht bij Mieke Hoogewijs (03/259.12.42 /mieke.hoogewijs@pih.provant.be)

Het tweede jaarboek van ANKONA is beschikbaar vanaf december. Deze kost de eerste 6 maanden 350 BEF (nadien 450 BEF)

Wat vliegt er rond menne bol

Zoals aangekondigd in de vorige bieteut loopt nog steeds de wedstrijd 'Wat vliegt er rond menne bol'. Alle waarnemingen van vogels rond vetbollen, notenzakjes, voederplanken, ... zijn nog steeds welkom bij Wim en Ingrid en misschien win jij wel de hoofdprijs !

*Wim Verschraegen
Ingrid Brosens*

Teksten Bieteutje

Aangezien ons hoofredacteuereke wat meer met zijn tijd is meegegaan, kunnen teksten voor bieteut voortaan ingediend worden via e-mail en dit op volgend e-mailadres : ingridwim@hotmail.com !

Alle opmerkingen en suggesties zijn eveneens welkom op dit adres.

Wim Verschraegen

Vergadering V.B.W.G. en A.R.W.G.

Diegene die actief willen deelnemen aan de activiteiten van deze 2 werkgroepen (vieze beestjes en amfibieën en reptielen) worden verwacht op de jaarlijkse vergadering die zal plaatsvinden op donderdag 11 januari om 20.00 in 't lokaal.

Volgende onderwerpen zullen o.a. aan bod komen : evaluatie van de gegevens van 2000, onderzoek poelen op alamanders, zoeken naar levendbarende hagedis en mogelijke slangen, evaluatie en planning project 'bont dikkopje', welke insectensoorten gaan we inventariseren, ...

*Wim Verschraegen
Bart Hoeymans*

10 JAAR JNM – MARKVALLEI

In de zomer van 1991, meer bepaald op 30 juni, werd de eerste activiteit ingericht van de herboren versie van onze afdeling. Toen was het nog JNM Hoogstraten, maar dit werd enige jaren later veranderd in Markvallei. We hoopten zo meer leden van Rijkevorsel te kunnen aantrekken. De naam is wellicht mooier, maar ons ledenaantal in Rijkevorsel is nooit boven de 5 JNM-ers uitgekomen.

Nu 10 jaar later, moet ons bestaan natuurlijk uitgebreid gevierd worden. 2001 zal dan ook een waar feestjaar worden!!! Zoals iedereen al weet gaan we voor de gelegenheid op buitenlands kamp (en niet naar Chaam of Zundert), maar naar het Franse 'La Brenne'. De rest van het jaar houden we het dichterbij huis, maar daarom niet minder plezierig.

Per bieteutje voorzien we een speciale feestactiviteit! Zo starten we eerst met een receptie voor al onze leden, hun ouders en de oud-leden. De genodigden krijgen vanzelfsprekend een persoonlijke uitnodiging. Het tweede kwartaal gaan we op uitstap naar een, voorlopig nog onbekende, bestemming. In de zomer is er vanzelfsprekend ons kamp, maar de zomer nodigt uit tot meer, vandaar... een complete dagactiviteit: van zonsopgang tot zonsondergang leven we samen met en in de natuur! Tenslotte sluiten we af met een fuif voor onze JNM-buurafdelingen en andere geliefde JNM-ertjes uit dit land.

Over elke activiteit zullen jullie vanzelfsprekend meer vernemen in het bijhorende bieteutje.

De feestelijke receptie komt echter nu al in de buurt, dus hier een kort woordje over wat je die avond mag verwachten.

De genodigden worden voorzien van een hapje en snapje, in een vanzelfsprekend bij JNM passende stijl. Het spreekt dan ook vanzelf dat onze hele avond niet gevuld zal zijn met speeches, maar dat wij aan ander vermaak hebben gedacht.

Met het oog op ons komende zomerkamp in La Brenne, wordt de avond gevuld met een adembenemende diavoorstelling over deze Franse regio. Op deze manier kunnen alvast de ouders jaloers worden op de zomerplannen van hun kinderen.

Verder is er natuurlijk tijd voor een gezellige babbel en ...

*Hopelijk tot dan!
Ingrid Brosens*

AFDELINGSBESTUUR JNM – MARKVALLEI 2001

VOORZITSTER

Ingrid Brosens
Heilig Bloedstraat 6
2320 Hoogstraten
☎ (03)314 47 75
☎ (0497)28 18 66
ingridwim@hotmail.com

PING (penningmeester)

Stef Bastiaansen
Venhoef 37
2320 Hoogstraten
☎ (03)314 80 38
☎ (0479)74 90 14
stefbastiaansen@tiscallinet.be

PIEPBEGELEIDING

An Bartholomeeusen
Antoon de Lalaingstraat 8
2320 Hoogstraten
☎ (03)314 13 39
annekebartholomeeusen@hotmail.com

Leen Van Delm
Minderhoutsestraat 119
2322 Minderhout
☎ (03)314 36 97
leenvandelm@hotmail.com

Loes Verbraecken
Bergsken 9
2310 Rijkevorsel
☎ (03)314 71 85

SECRETARIS

Bart Hoeymans
Sint Clemensstraat 8
2322 Minderhout
☎ (03)314 48 48
bart.hoeymans@pandora.be

PIEPVERANTWOORDELIJKE REDACTIE "PIEPTEUTJE"

Eva Van Looek
Tinnenpotstraat 14
2320 Hoogstraten
☎ (03)314 33 53
kikkereva@hotmail.com

Leen Segers
Sluiskensweg 4
2321 Meer
☎ (03)315 88 06
leen_segers@hotmail.com

Bart Hoeymans
Sint Clemensstraat 8
2322 Minderhout
☎ (03)314 48 48
bart.hoeymans@pandora.be

LOKAALVERANTWOORDELIJKE

MATRAS (materiaalassistent)

Dries Van Den Keybus

Sint Lenaartseweg 39b

2320 Hoogstraten

☎ (03)314 42 45

dries_vdkeybus@hotmail.com

NATUURHISTORISCH

SECRETARIS

Leen Segers

Sluiskensweg 4

2321 Meer

☎ (03)315 88 06

leen_segers@hotmail.com

MILIEUBEHOUDSSECRETARIS

Wim Aerts

Otterstraat 190

2300 Turnhout

☎ (014)41 71 20

w.aerts@tijd.com

HUISFILOSOOF

Stef Bastiaansen

Venhoef 37

2320 Hoogstraten

☎ (03)314 80 38

☎ (0479)74 90 14

stefbastiaansen@tiscallinet.be

NATUURBEHOUDSSECRETARIS

Tom Van Delm

Minderhoutsestraat 119

2322 Minderhout

☎ (03)314 36 97

tom_vdelm@hotmail.com

Loes Verbraeken

Bergskén 9

2310 Rijkevorsel

☎ (03)314 71 85

PERS & PROMO

Ingrid Brosens

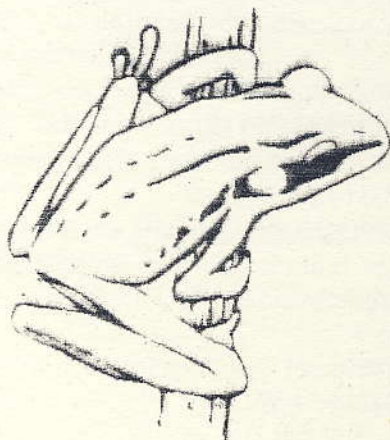
Heilig Bloedstraat 6

2320 Hoogstraten

☎ (03)314 47 75

☎ (0497)28 18 66

ingridwim@hotmail.com

WERKGROEPEN

VBWG

Jan Geerts
Sint Lenaartseweg 39a
2320 Hoogstraten
☎ (03)314 74 11

ARWG

Bart Hoeymans
Sint Clemensstraat 8
2322 Minderhout
☎ (03)314 48 48
bart.hoeymans@pandora.be

ZWG

Jorn Van Den Bogaert
Heidestraat 74
2330 Merksplas
☎ (014)63 40 41
☎ (0496)45 80 85
jornvdb@hotmail.com

MWG

Wim Aerts
Otterstraat 190
2300 Turnhout
☎ (014)41 71 20
w.aerts@tijd.com

CulWG

Ingrid Brosens
Heilig Bloedstraat 6
2320 Hoogstraten
☎ (03)314 47 75
☎ (0497)28 18 66
ingridwim@hotmail.com

VWG

Bart Hoeymans
Sint Clemensstraat 8
2322 Minderhout
☎ (03)314 48 48
bart.hoeymans@pandora.be

PWG

Leen Van Delm
Minderhoutsestraat 119
2322 Minderhout
☎ (03)314 36 97
leenvandelm@hotmail.com

KWG

Ingrid Brosens
Heilig Bloedstraat 6
2320 Hoogstraten
☎ (03)314 47 75
☎ (0497)28 18 66
ingridwim@hotmail.com

PiWG

Eva Van Loock
Tinnenpotstraat 14
2320 Hoogstraten
☎ (03)314 33 53
kikkereva@hotmail.com

Datum	Soort	Aant.	Plaats	UTM	Waarnemer(s)
24/10/2000	zwarte wouw	1	Mind., Halsche-Beemden	FS2698	Jos Vorss.
5/11/2000	ijsvogel	1	Mind., Heerle		Jos Vorss.
15/12/2000	kolgans	95	Mind., straat	FS2298	Tom V.
15/12/2000	kolgans	110	" "	FS2298	Tom V.
15/12/2000	kolgans	500	Hoogstraten		Bart H.
15/12/2000	grauwe gans	50	" "		Bart H.
15/12/2000	kolgans	50	Rij., Bergskén		Jef Verb.

Volgende waarnemingen indienen voor 16 maart bij Wim

Kolganzen

Conservators :

De Halsche Beemden

Tom Verschraegen
Abelenstraat 11/2
3500 Hasselt
☎ 0486/28.50.96

Jan Spannenburgmuseum

Jos Vorselmans
Hal 14
2322 Minderhout
☎ 03/315.76.26

Contactpersonen werkgroepen :

VogelWerkGroep (V.W.G.)

Bart Hoeymans
Sint Clemensstraat 8
2322 Minderhout
☎ 03/314.48.48

PlantenWerkGroep (P.W.G.)

Jack Govaerts
Donckstraat 12
2321 Meer
☎ 03/315.71.85

Amfibieën- en ReptielenWerkGroep
(A.R.W.G.)

Tom Verschraegen
Abelenstraat 11/2
3500 Hasselt
☎ 0486/28.50.96

Vieze BeestjesWerkGroep (V.B.W.G.)
of Werkgroep Ongewervelden

Wim Verschraegen
Heilig Bloedstraat 6
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.47.75 (☎ 0497/28.18.66)

Hoofdredactie en V.U. 't Bieteutje :

Wim Verschraegen
Heilig Bloedstraat 6
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.47.75 (☎ 0497/28.18.66)
ingridwim@hotmail.com

ZoogdierenWerkGroep (Z.W.G.)

Jorn Van Den Bogaert
Heidestraat 74
2330 Merksplas
☎ 014/63.40.41 (☎ 0496/45.80.85)

PiepWerkGroep (Pi.W.G.)

Eva Van Look
Tinnenpotstraat 14
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.33.53

BeleidsWerkGroep (B.W.G.)

BeheersWerkGroep (Be.W.G.)

Jef Leestmans
Moerstraat 27
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.60.14 (☎ 075/69.53.53)

**NATUURWERKGROEP
MARKVALLEI**

www.markvallei.com